ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 13.4.2018
COM(2018) 181 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2007/43/ΕΚ και την επιρροή της στην καλή διαβίωση των κοτόπουλων που εκτρέφονται για την παραγωγή κρέατος, καθώς και σχετικά με την ανάπτυξη δεικτών καλής διαβίωσης

(κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

1 ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Η παρούσα έκθεση αφορά την οδηγία 2007/43/ΕΚ του Συμβουλίου[1] η οποία καθορίζει τους ελάχιστους κανόνες για την προστασία των κοτόπουλων που εκτρέφονται για την παραγωγή κρέατος (στο εξής «η οδηγία») και ανταποκρίνεται στην απαίτηση του άρθρου 6 παράγραφος 3 της ίδιας οδηγίας σύμφωνα με το οποίο η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή και τις επιπτώσεις της οδηγίας στην καλή διαβίωση των κοτόπουλων που εκτρέφονται για την παραγωγή κρέατος. Στην έκθεση εξετάζονται οι συνθήκες παραγωγής που επηρεάζουν την καλή διαβίωση των κοτόπουλων κρεατοπαραγωγής, οι κοινωνικοοικονομικές και διοικητικές επιπτώσεις της οδηγίας, καθώς και οι πτυχές που αφορούν ειδικά τις περιφέρειες. Η παρούσα έκθεση αποτελεί επίσης μία από τις δράσεις που προβλέπονται στη στρατηγική της ΕΕ για την προστασία και την καλή διαβίωση των ζώων 2012-2015[2]. Η εν λόγω στρατηγική της ΕΕ εισήγαγε μια προσέγγιση η οποία βασίζεται στα αποτελέσματα της καλής διαβίωσης των ζώων και οι δείκτες αυτοί για την αξιολόγηση της καλής διαβίωσης των κοτόπουλων κρεατοπαραγωγής και κατά τη σφαγή θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν ευρύτερα στο μέλλον.

Η παρούσα έκθεση βασίζεται σε μελέτη που ολοκληρώθηκε το 2017 σχετικά με τις κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις και τις επιπτώσεις στην καλή διαβίωση των ζώων από την εφαρμογή της οδηγίας[3] (στο εξής «η μελέτη του 2017»). Στις πηγές των πληροφοριών περιλαμβάνονται διαχειριστικοί έλεγχοι της Γενικής Διεύθυνσης Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων από τους οποίους προκύπτουν στοιχεία σχετικά με τους επίσημους ελέγχους, γνωμοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA) και άλλες μελέτες που παρέχουν επιστημονικές γνώσεις σχετικά με την καλή διαβίωση των κοτόπουλων κρεατοπαραγωγής και τα αποτελέσματα ενός εργαστηρίου που πραγματοποιήθηκε με τη συμμετοχή όλων των κρατών μελών το 2017 σχετικά με τη χρήση των δεδομένων από τα σφαγεία για την παρακολούθηση των θεμάτων καλής διαβίωσης[4].

Πριν από την έκδοση της οδηγίας δεν υπήρχαν ειδικές απαιτήσεις για το είδος των κοτόπουλων κρεατοπαραγωγής και εφαρμόζονταν μόνο οι απαιτήσεις της οδηγίας 98/58/ΕΚ σχετικά με την προστασία των ζώων στα εκτροφεία[5], δηλαδή οι γενικές αρχές για την παροχή στέγης, τροφής, νερού και φροντίδας ανάλογα με τις φυσιολογικές και ηθολογικές ανάγκες των ζώων. Το 2005 μελέτη του Ευρωβαρόμετρου έδειξε ότι πάνω από τέσσερις στους δέκα πολίτες της ΕΕ ανέφεραν ότι τα κοτόπουλα που εκτρέφονται για την παραγωγή κρέατος είναι

---

1 Οδηγία 2007/43/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 2007, σχετικά με τον καθορισμό ελάχιστων κανόνων για την προστασία των κοτόπουλων που εκτρέφονται για την παραγωγή κρέατος (ΕΕ L 182 της 12.7.2007, σ. 19-28).

2 COM(2012)6 final https://ec.europa.eu/food/animals/welfare/strategy_en

3 Study on the application of the broilers Directive (DIR 2007/43/EC) and development of welfare indicators [Μελέτη σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας για τα κοτόπουλα που εκτρέφονται για την παραγωγή κρέατος (2007/43/ΕΚ) και την ανάπτυξη δεικτών καλής διαβίωσης]: https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f4ccd35e-d004-11e7-a7df-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-50600507

4 "Use of slaughterhouse data to monitor welfare of broilers on farm" (Χρήση των δεδομένων από τα σφαγεία για την παρακολούθηση της καλής διαβίωσης των κοτόπουλων κρεατοπαραγωγής στην εκμετάλλευση) https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/9fbf913d-de15-11e6-ad7c-01aa75ed71a1/language-en

5 Οδηγία 98/58/ΕΚ του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1998, σχετικά με την προστασία των ζώων στα εκτροφεία (ΕΕ L 221 της 8.8.1998, σ. 0023 – 0027).

από τα είδη που έχουν άμεση ανάγκη βελτίωσης των συνθηκών καλής διαβίωσης και προστασίας[6].

Μια άλλη έκθεση της Επιτροπής σχετικά με τον αντίκτυπο της γενετικής επιλογής στην καλή μεταχείριση των κοτόπουλων που εκτρέφονται για την παραγωγή κρέατος, όπως απαιτείται από το άρθρο 6 παράγραφος 1 της οδηγίας, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ακολουθώντας τη δέσμευσή της για την καλή διαβίωση των ζώων και χρησιμοποιώντας τα υπάρχοντα εργαλεία, είναι διατεθειμένη να προωθήσει τις σχετικές βελτιώσεις χωρίς, στο στάδιο αυτό, να υπάρχει ανάγκη για νομοθετικά μέσα στον εν λόγω τομέα[7].

Η οδηγία εισήγαγε απαιτήσεις για την καλή διαβίωση των ζώων που ισχύουν ειδικά για τους ορνιθώνες στους οποίους εκτρέφονται κοτόπουλα για την παραγωγή κρέατος, ανώτατο όριο πυκνότητας εκτροφής, καθώς και συμπληρωματικές απαιτήσεις για τους εκτροφείς σε εκμεταλλεύσεις με υψηλότερες πυκνότητες εκτροφής. Στην περίπτωση των υψηλότερων πυκνοτήτων εκτροφής, το σμήνος που οδηγείται στο σφαγείο πρέπει να συνοδεύεται από δεδομένα σχετικά με το ποσοστό θνησιμότητας και τα δεδομένα αυτά να αξιολογούνται. Πρόκειται για την πρώτη νομοθετική πράξη της ΕΕ η οποία εισάγει δείκτες με βάση την κατάσταση των ζώων ως μέσο για τον έλεγχο της καλής διαβίωσής τους. Η παρακολούθηση στα σφαγεία συμπληρώνει τις αμερόληπτες επιθεωρήσεις στις εκμεταλλεύσεις και σε ορισμένες περιπτώσεις, ανάλογα με τα πορίσματα της επιθεώρησης μετά τη σφαγή, μπορεί να οδηγήσει σε διενέργεια ερευνών στις εκμεταλλεύσεις.

2 ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ

Η ΕΕ είναι από τους μεγαλύτερους παραγωγούς κοτόπουλων κρεατοπαραγωγής σε παγκόσμιο επίπεδο (11,3 % της παγκόσμιας παραγωγής) με συνολική παραγωγή κρέατος 14,1 εκατ. τόνους το 2014. Σύμφωνα με τη μελέτη του 2017, η Βραζιλία, οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και η Κίνα, καθεμιά ξεχωριστά, έχουν μεγαλύτερη παραγωγή. Τα τρία τέταρτα της παραγωγής της ΕΕ προέρχονται από τα ακόλουθα επτά κράτη μέλη: Πολωνία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γερμανία, Γαλλία, Ισπανία, Ιταλία και Κάτω Χώρες, κράτη στα οποία βρίσκονται επίσης και οι μεγαλύτερες εκμεταλλεύσεις[8].

Στη μελέτη του 2017 αναφέρεται ότι η παραγωγή κοτόπουλων κρεατοπαραγωγής στην ΕΕ αυξήθηκε κατά 18,6 % από το 2009 έως το 2014 και σήμερα ανέρχεται σε 6,5 δισεκατομμύρια πτηνά ετησίως. Η παραγωγή και η κατανάλωση αυξάνονται σταθερά και το κοτόπουλο είναι το δεύτερο σε κατανάλωση, μετά το χοιρινό, κρέας στην ΕΕ. Η παραγωγή κρέατος πουλερικών στην ΕΕ αναμένεται να αυξηθεί κατά 3,8 % και η κατανάλωση κατά

---

6 "Attitudes of consumers towards the welfare of farmed animals" (Απόψεις των καταναλωτών για την καλή διαβίωση των ζώων στα εκτροφεία)http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/yearFrom/1974/yearTo/2005/surveyKy/450

7 Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τον αντίκτυπο της γενετικής επιλογής στην καλή μεταχείριση των κοτόπουλων που εκτρέφονται για την παραγωγή κρέατος [COM(2016) 182 final] http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0182&rid=1

8 Ευρωπαϊκή Επιτροπή – ΓΔ Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης, διαθέσιμο στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/agriculture/poultry/index_en.htm

3,4 % στη διάρκεια της περιόδου 2015-2025. Η ΕΕ είναι κατά 103,9 % αυτάρκης σε κρέας πουλερικών, ενώ οι εξαγωγές αντιστοιχούν στο 11 % της παραγωγής και οι εισαγωγές ισοδυναμούν με 6 %. Οι εισαγωγές, κυρίως υψηλότερης αξίας τεμαχίων κοτόπουλου από τη Βραζιλία και την Ταϊλάνδη, προορίζονται κατά πρώτο λόγο για τη Γαλλία, τη Γερμανία, τις Κάτω Χώρες και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Οι εργαζόμενοι στον τομέα των πουλερικών στην ΕΕ ξεπερνούν το ένα τέταρτο του εκατομμυρίου, σύμφωνα με τη μελέτη του 2017· το 62 % του συνόλου αυτού απασχολείται στη σφαγή/μεταποίηση και το ένα πέμπτο σχεδόν (19 %) στην πρωτογενή παραγωγή κυρίως στις 23 360 μεγάλες εκμεταλλεύσεις κοτόπουλων κρεατοπαραγωγής.[9] Σε ορισμένες περιφέρειες της ΕΕ ο τομέας χαρακτηρίζεται από υψηλό βαθμό ενοποίησης (κοινή ιδιοκτησία μονάδων αναπαραγωγής, εκκολαπτηρίων, ορνιθώνων, παραγωγής ζωοτροφών και μεταποίησης) και στους εκτροφείς καταβάλλεται καθορισμένο ποσοστό για την εργασία τους και τα διάφορα έξοδα. Σε άλλες περιφέρειες ο βαθμός ενοποίησης είναι μικρότερος και οι πτηνοτρόφοι είναι και ιδιοκτήτες των πτηνών. Ο υψηλός βαθμός ενοποίησης είναι συνηθισμένος στην Αυστρία, στη Γαλλία, στη Γερμανία, στην Ιταλία και στο Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ χαμηλότερος βαθμός ενοποίησης απαντάται κυρίως στο Βέλγιο, στη Φινλανδία, στις Κάτω Χώρες, στην Πολωνία και στη Σουηδία. Στη Δανία και στην Ουγγαρία είναι διαδεδομένοι και οι δύο τύποι.

3 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

Σύμφωνα με τη μελέτη του 2017 η οδηγία έχει μεταφερθεί πλήρως στην εθνική νομοθεσία και η εφαρμογή της γίνεται σε περιφερειακό επίπεδο στο Βέλγιο, στη Γερμανία, στην Ιταλία και στην Ισπανία, ενώ στο Ηνωμένο Βασίλειο σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης.

3.1 Κατάρτιση και καθοδήγηση ατόμων που ασχολούνται με τα κοτόπουλα

Η οδηγία εισήγαγε ειδικές απαιτήσεις κατάρτισης για τους εκτροφείς με παρεκκλίσεις βάσει ισότιμης προηγούμενης πείρας. Η εν λόγω κατάρτιση εγκρίνεται από τις αρχές και συνήθως παρέχεται από τρίτο μέρος. Ωστόσο, η μελέτη του 2017 ανέφερε ότι μικρός αριθμός κρατών μελών δεν προσφέρουν κατάλληλα μαθήματα κατάρτισης.

Η κατάρτιση τονίζει την ευθύνη του εκτροφέα και την ανάγκη εξισορρόπησης της διαχείρισης και της παροχής πόρων, καθώς και τις πρακτικές πτυχές της σύλληψης και της μεταφοράς.

Οι αρχές χορηγούν στους εκτροφείς πιστοποιητικό ικανότητας. Τα δύο τρίτα των πιστοποιητικών αυτών έχουν χορηγηθεί κατόπιν κατάρτισης και το ένα τρίτο με βάση την προηγούμενη πείρα. Πολλοί εκτροφείς, οι οποίοι θα μπορούσαν να απαλλαγούν από την υποχρέωση παρακολούθησης κατάρτισης λόγω της πείρας τους, επέλεξαν να μην το κάνουν

[9] Οι εκμεταλλεύσεις με περισσότερα από 1 000 κοτόπουλα κρεατοπαραγωγής (Eurostat, 2013), παρά το γεγονός ότι αντιπροσωπεύουν λιγότερο από το 1 % όλων των εκμεταλλεύσεων κοτόπουλων κρεατοπαραγωγής, έχουν το 94 % των πτηνών.

για να αξιοποιήσουν την ευκαιρία και να μάθουν για θέματα σχετικά με τη συμπεριφορά και την καταπόνηση των κοτόπουλων κρεατοπαραγωγής[10].

Αν και τα άτομα που ασχολούνται με τη σύλληψη και τη φόρτωση των πτηνών πριν από τη μεταφορά τους για σφαγή δεν απαιτείται να έχουν πιστοποιητικό ικανότητας, οι εκτροφείς είναι υποχρεωμένοι, σύμφωνα με την οδηγία, να τους παρέχουν οδηγίες και καθοδήγηση. Βέβαια, ο εκτροφέας δεν είναι συνήθως το άτομο που συντονίζει τη σύλληψη, ειδικά στην περίπτωση υψηλού βαθμού ενοποίησης του τομέα, όπου η μεταφορά οργανώνεται από το σφαγείο, και ο εκτροφέας δεν είναι ο καταλληλότερος για να δώσει οδηγίες στην ομάδα που ασχολείται με τη σύλληψη. Στις περιπτώσεις αυτές, ορισμένα τμήματα του κλάδου έχουν προσφέρει συμπληρωματική κατάρτιση στις ομάδες σύλληψης με σκοπό να εξασφαλιστεί ότι τα μέλη τους γνωρίζουν τις καλές πρακτικές, καθώς και τις νομικές τους ευθύνες.

3.2 Πυκνότητες εκτροφής και επιθεωρήσεις

Η οδηγία προβλέπει τρεις κατηγορίες πυκνότητας εκτροφής και οι εκτροφείς πρέπει να πληρούν διαφορετικό σύνολο απαιτήσεων για κάθε κατηγορία:

- Ο γενικός κανόνας είναι ότι η πυκνότητα εκτροφής δεν υπερβαίνει τα 33 kg/m².
- Μπορεί να δοθεί παρέκκλιση η οποία επιτρέπει την αύξηση πάνω από 33 kg/m² έως 39 kg/m² εφόσον τηρούνται συμπληρωματικά στοιχεία τα οποία τεκμηριώνονται κατάλληλα για κάθε ορνιθώνα και ο ορνιθώνας επιτυγχάνει ορισμένες κλιματικές παραμέτρους. Επιπλέον, η τεκμηρίωση που συνοδεύει το σμήνος στο σφαγείο πρέπει να περιλαμβάνει το ποσοστό ημερήσιας θνησιμότητας και το σωρευτικό ποσοστό ημερήσιας θνησιμότητας.
- Περαιτέρω αύξηση πάνω από 39kg/m^2 έως 42kg/m^2 επιτρέπεται όταν, εκτός από την πλήρωση των προϋποθέσεων που αναφέρονται στο προηγούμενο σημείο, η παρακολούθηση από τις αρχές επιβεβαιώνει την ύπαρξη αρχείων με χαμηλά ποσοστά θνησιμότητας και καλές πρακτικές διαχείρισης. Για τις υψηλές αυτές πυκνότητες εκτροφής η οδηγία προβλέπει έναν δείκτη, με τη μορφή μαθηματικού τύπου, για το σωρευτικό ποσοστό ημερήσιας θνησιμότητας ο οποίος πρέπει να τηρείται.

Κατά τη μεταφορά της οδηγίας στην εθνική νομοθεσία, σύμφωνα με τη μελέτη του 2017, η Αυστρία, η Δανία, η Γερμανία, η Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο επέλεξαν να μη χρησιμοποιήσουν ορισμένες ή και καμία από τις παρεκκλίσεις σχετικά με την πυκνότητα εκτροφής. Τόσο η Γερμανία όσο και το Ηνωμένο Βασίλειο ανέφεραν ότι η απόφασή τους βασίζεται σε επιστημονικά στοιχεία σύμφωνα με τα οποία σε υψηλότερες πυκνότητες εκτροφής απειλείται η καλή διαβίωση των ζώων. Στα υπόλοιπα 23 κράτη μέλη η οδηγία μεταφέρθηκε ως έχει στην εθνική νομοθεσία. Επομένως, όταν έγινε η μελέτη του 2017 υπήρχε μια ομάδα κρατών μελών που επέτρεπε πυκνότητα εκτροφής έως και 33 kg/m², μια

[10] "Educating professionals on animal welfare" (Εκπαίδευση επαγγελματιών σχετικά με την καλή διαβίωση των ζώων), έκθεση διαθέσιμη στη διεύθυνση:

https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4cca0815-024f-11e7-8a35-01aa75ed71a1

άλλη ομάδα κρατών μελών που επέτρεπε πυκνότητα εκτροφής έως και 39 kg/m² και μία τρίτη ομάδα κρατών μελών που επέτρεπε πυκνότητα εκτροφής έως και 42 kg/m², ενώ στο σύνολό τους σχεδόν τα τρία τέταρτα των κοτόπουλων κρεατοπαραγωγής στην ΕΕ στεγάζονταν με πυκνότητα εκτροφής μικρότερη των 39 kg/m² (βλ. διάγραμμα):

Η μελέτη του 2017 αναφέρει ότι λίγο περισσότερο από το ένα τέταρτο της παραγωγής της ΕΕ παράγεται σε συνθήκες υψηλότατης πυκνότητας εκτροφής, όπου οι εκτροφείς είναι υποχρεωμένοι να πληρούν ορισμένες πρόσθετες απαιτήσεις που ορίζονται στην οδηγία. Περισσότερα από τα μισά (55 %) κοτόπουλα κρεατοπαραγωγής από εκείνα που εκτρέφονται σε υψηλότατη πυκνότητα εκτροφής είναι στη Γαλλία, το 18 % βρίσκεται στις Κάτω Χώρες και το 9 % στο Βέλγιο.

Κατά τη διάρκεια τυχαίων επιθεωρήσεων οι αρχές επιβεβαίωσαν ότι δεν γίνεται κατάχρηση του ποσοστού πυκνότητας εκτροφής στις επικίνδυνες περιόδους. Μία επικίνδυνη περίοδος είναι ακριβώς πριν την «αραίωση», πρακτική που ακολουθείται σε πολλά κράτη μέλη και αφορά την απομάκρυνση ενός αριθμού πτηνών με σκοπό τη σφαγή μερικές ημέρες νωρίτερα από τα περισσότερα πτηνά του σμήνους προσφέροντας έτσι περισσότερο χώρο στον ορνιθώνα. Μια άλλη περίοδος κατά την οποία η πυκνότητα εκτροφής μπορεί να βρίσκεται στο υψηλότερο επίπεδο είναι αμέσως πριν την αποστολή των πτηνών για σφαγή αφού έχει ολοκληρωθεί ο κύκλος παραγωγής. Για να αξιολογηθεί αποτελεσματικά η συμμόρφωση με τις νομικές απαιτήσεις της οδηγίας, τα κράτη μέλη οφείλουν να καθορίσουν σαφή κριτήρια συμμόρφωσης ώστε οι επιθεωρητές τους να μπορούν να κρίνουν στη πράξη αν οι εκμεταλλεύσεις συμμορφώνονται με τη νομοθεσία. Τα περισσότερα κράτη μέλη παρείχαν κάποιου είδους καθοδήγηση για τα πρακτικά βήματα που πρέπει να ακολουθούνται κατά τη μέτρηση της πυκνότητας εκτροφής, αλλά λίγα ήταν εκείνα που είχαν δώσει οδηγίες στους επιθεωρητές για την αξιολόγηση της επάρκειας του εξαερισμού. Ο εξαερισμός αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για τη διασφάλιση των κλιματικών συνθηκών στο εσωτερικό ενός ορνιθώνα, αλλά λίγα μόνο ήταν τα κράτη μέλη των οποίων οι αρχές είχαν ορίσει μέγιστες συγκεντρώσεις αερίων και είχαν εφοδιάσει τους επιθεωρητές με κατάλληλο εξοπλισμό για τη μέτρησή τους. Οι τυχαίες επιθεωρήσεις στις εκμεταλλεύσεις επικεντρώνονται γενικά στους

πόρους που παρέχονται και όχι στα ίδια τα πτηνά, καθώς είναι δύσκολο να εξεταστούν μεμονωμένα ζωντανά πτηνά μεταξύ των πολλών χιλιάδων ενός ορνιθώνα.

Ορισμένες αρχές, ιδίως στη Δανία η οποία διαθέτει το παλαιότερο σύστημα για την παρακολούθηση συγκεκριμένων δεικτών στο σφαγείο, ανέφεραν ότι ο εντοπισμός των προβληματικών εκμεταλλεύσεων ήταν αποτελεσματικότερος βάσει της παρακολούθησης στο σφαγείο παρά μέσω των τυχαίων επιθεωρήσεων στις εκμεταλλεύσεις. Οι εν λόγω αρχές θεωρούν ότι η χρήση ενός δείκτη με βάση την κατάσταση των ζώων, για τον οποίο η μέτρηση μπορεί να γίνεται μετά τη σφαγή και ο οποίος συνδέεται άμεσα με τις κλιματικές συνθήκες στο εσωτερικό του ορνιθώνα κατά τη διάρκεια της εκτροφής, είναι ο αποτελεσματικότερος τρόπος για την οργάνωση των ελέγχων και τον εντοπισμό των πιθανών προβλημάτων που συνδέονται με τις περιβαλλοντικές συνθήκες στην εκμετάλλευση.

Τόσο ο κλάδος όσο και οι αρχές θεωρούν την απαίτηση για δεδομένα σχετικά με το ποσοστό ημερήσιας θνησιμότητας και το σωρευτικό ποσοστό ημερήσιας θνησιμότητας που πρέπει να συνοδεύουν τα σμήνη στο σφαγείο υπερβολικά επαχθή. Στα περισσότερα κράτη μέλη το σμήνος συνοδεύεται στο σφαγείο μόνο από τα δεδομένα που αφορούν το σωρευτικό ποσοστό ημερήσιας θνησιμότητας. Για τη διερεύνηση του χρόνου των θανάτων, π.χ. αν ο θάνατος συνέβη λίγο πριν από τη σφαγή ή σε άλλο στάδιο της εκτροφής, οι αρχές χρειάζονται πρόσβαση στα δεδομένα που αφορούν το ποσοστό ημερήσιας θνησιμότητας στην περίπτωση που η πυκνότητα εκτροφής υπερβαίνει τα 33 kg/m^2. Η παροχή των δεδομένων αυτών σε ορισμένα κράτη μέλη είναι ευκολότερη, επειδή οι εκτροφείς καταγράφουν τα ποσοστά ημερήσιας θνησιμότητας απευθείας σε βάση δεδομένων, στην οποία έχουν πρόσβαση και οι επίσημοι κτηνίατροι που ενδέχεται να πρέπει να διερευνήσουν πότε συνέβησαν οι θάνατοι.

Σε κάθε κράτος μέλος εφαρμόζεται διαφορετικό ανώτατο όριο πυκνότητας εκτροφής. Στις υψηλότερες πυκνότητες εκτροφής μειώνεται η πιθανότητα προβλημάτων όσον αφορά την καλή διαβίωση των πτηνών λόγω των μεγαλύτερων απαιτήσεων λειτουργίας όσον αφορά τη διαχείριση και την παρακολούθηση.

Ο κλάδος θεωρεί πολύ σημαντική την απαίτηση για την κατάρτιση των εκτροφέων, ενώ ορισμένα τμήματά του προσφέρουν επίσης συμπληρωματική κατάρτιση στους υπεύθυνους της μεταφοράς και στο προσωπικό που ασχολείται με τη σύλληψη των πτηνών πριν από τη μεταφορά.

Από τις επιθεωρήσεις στις εκμεταλλεύσεις επιβεβαιώνεται, γενικά, ότι πληρούνται οι νομοθετικές απαιτήσεις, αλλά τα κράτη μέλη δεν παρέχουν σε όλες τις περιπτώσεις σαφή κριτήρια συμμόρφωσης ώστε οι επιθεωρητές τους να μπορούν να κάνουν πρακτική αξιολόγηση του κατά πόσον οι εκμεταλλεύσεις συμμορφώνονται ή όχι με τη νομοθεσία, παρά το γεγονός ότι σημειώνονται ορισμένες καλές πρακτικές όπως σαφώς καθορισμένες μέγιστες συγκεντρώσεις αερίων και κατάλληλος εξοπλισμός για τη μέτρησή τους.

Μια καλή πρακτική σε ορισμένα κράτη μέλη είναι η αυτόματη κοινοποίηση των δεδομένων σχετικά με τα ποσοστά θνησιμότητας στις περιπτώσεις υπερβολικά μεγάλου αριθμού θανάτων.

4 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΚΑΛΗΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ

4.1 Υποχρεωτικός δείκτης

Για να είναι χρήσιμος στο πλαίσιο ενός προγράμματος παρακολούθησης, ένας δείκτης πρέπει να είναι σαφώς καθορισμένος, πρακτικά μετρήσιμος και να συμβάλλει στη λήψη αποφάσεων σχετικά με τη δυνατότητα αποδοχής των συνθηκών στην εκμετάλλευση. Τέτοιου είδους δείκτης είναι το μέγιστο σωρευτικό ποσοστό ημερήσιας θνησιμότητας[11] όπως ορίζεται στην οδηγία για τις εκμεταλλεύσεις που λειτουργούν με την υψηλότερη πυκνότητα εκτροφής.

Ο δείκτης αυτός, ο οποίος προσδιορίζεται για κάθε σμήνος με τη χρήση ενός μαθηματικού τύπου που ορίζεται στην οδηγία, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη μέτρηση του κατά πόσον ο εκτροφέας μπόρεσε να αποφύγει υπερβολικό αριθμό θανάτων κατά την περίοδο εκτροφής. Αν τα σμήνη που εκτρέφονται με την υψηλότερη πυκνότητα εκτροφής υπερβαίνουν το προκαθορισμένο όριο, οι αρχές απαιτούν από τους εκτροφείς να παρέχουν ικανοποιητικές εξηγήσεις σχετικά με το ότι τα αίτια βρίσκονται πέραν των δυνατοτήτων τους όσον αφορά τον έλεγχο, διαφορετικά υποχρεώνονται να λειτουργήσουν με χαμηλότερη πυκνότητα εκτροφής για τα επόμενα επτά σμήνη. Ο εκτροφέας υποχρεώνεται να λειτουργήσει κάτω από το όριο στη διάρκεια της περιόδου αυτής, έως ότου του επιτραπεί να λειτουργήσει εκ νέου με υψηλότερη πυκνότητα εκτροφής.

Συχνά, στις περιπτώσεις υπέρβασης των ποσοστών θνησιμότητας, οι θάνατοι συμβαίνουν κατά την πρώτη εβδομάδα της παραγωγής και ο εκτροφέας υποστηρίζει ότι οφείλονται στις συνθήκες που επικρατούν στο εκκολαπτήριο και/ή στα σμήνη γεννητόρων. Οι αρχές δέχονται τις αιτιολογήσεις αυτές αλλά δεν διερευνούν τις συνθήκες στο εκκολαπτήριο. Η ενωσιακή νομοθεσία δεν προβλέπει ειδικές απαιτήσεις για τα εκκολαπτήρια και κανένα από τα κράτη μέλη που ελέγχθηκαν από τη ΓΔ Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων δεν είχε θεσπίσει κριτήρια για την αξιολόγηση των γενικών απαιτήσεων της οδηγίας 98/58/ΕΚ σε σχέση με τις εν λόγω εγκαταστάσεις.

Η χρήση του σωρευτικού ποσοστού ημερήσιας θνησιμότητας για τη μείωση της πυκνότητας εκτροφής στα επόμενα σμήνη εκλαμβάνεται πολύ συχνά ως ποινή. Για να παραμείνει το ποσοστό κάτω από το όριο και να αποφευχθεί η μείωση της πυκνότητας εκτροφής, οι εκτροφείς, οι οποίοι διαφορετικά θα είχαν ενδεχομένως θανατώσει πτηνά για λόγους καλής διαβίωσης των ζώων, ενδέχεται να μεταφέρουν πιθανώς ακατάλληλα πτηνά για σφαγή ώστε να μην περιληφθούν στα ποσοστά θνησιμότητας της εκμετάλλευσής τους.

Η παρακολούθηση συνθηκών, όπως τα μη φυσιολογικά επίπεδα δερματίτιδας εξ επαφής, παρασίτων και συστημικών νόσων, αποτελεί, σύμφωνα με τις απαιτήσεις, μέρος της συνήθους επιθεώρησης μετά τη σφαγή στο σφαγείο. Ωστόσο, η οδηγία δεν προσδιορίζει την

[11] «Σωρευτικό ποσοστό ημερήσιας θνησιμότητας»: το άθροισμα των ποσοστών ημερήσιας θνησιμότητας, η οποία με τη σειρά της είναι το άθροισμα των κοτόπουλων που πέθαναν στον ορνιθώνα την ίδια ημέρα και εκείνων που εσφάγησαν είτε λόγω ασθένειας είτε για άλλους λόγους διά του αριθμού των κοτόπουλων που βρίσκονται στον ορνιθώνα την συγκεκριμένη ημέρα, πολλαπλασιασμένος επί 100.

έκταση ή τη σοβαρότητα αυτών των συνθηκών που αντιστοιχούν σε κακές συνθήκες διαβίωσης. Επομένως, αν και ο επίσημος κτηνίατρος είναι υποχρεωμένος να διαβιβάζει τα αποτελέσματα στον εκτροφέα και στην αρμόδια αρχή όταν από τα αποτελέσματα της επιθεώρησης διαπιστώνονται κακές συνθήκες διαβίωσης των ζώων, εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια του κράτους μέλους να ορίσει μετρήσιμα κριτήρια και να προσφέρει έναν δείκτη ο οποίος θα μπορούσε να στηρίξει την απόφαση αυτή.

4.2 Προαιρετικοί δείκτες

Στη μελέτη του 2017 αναφέρεται ότι η εθνική νομοθεσία 18 κρατών μελών επιβάλλει την τήρηση μητρώου για τη δερματίτιδα των πελμάτων και τα 15 από αυτά συνδέουν την υποχρέωση αυτή με στοχευμένες δράσεις. Η δερματίτιδα των πελμάτων αποτελεί δείκτη ο οποίος παρακολουθείται στο σφαγείο και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον εντοπισμό των προβληματικών εκμεταλλεύσεων στις οποίες χρειάζεται να ληφθούν διορθωτικά μέτρα για την αντιμετώπιση των υφιστάμενων προβλημάτων. Η δερματίτιδα των πελμάτων είναι μια μορφή δερματίτιδας εξ επαφής που οφείλεται σε κάψιμο από αμμωνία, όταν η παρατεταμένη επαφή με κακής ποιότητας στρωμνή, που χαρακτηρίζεται από υψηλό ποσοστό υγρασίας και περιεκτικότητας σε αμμωνία, προκαλεί ερεθισμό του δέρματος από χημικές ουσίες. Η δερματίτιδα των πελμάτων σχετίζεται με άλλες μορφές δερματίτιδας εξ επαφής όπως τα εγκαύματα του ταρσού και οι φουσκάλες στο στήθος, που όχι μόνο παραπέμπουν σε στρωμνή κακής ποιότητας αλλά είναι πιθανό να προκαλέσουν και προβλήματα χωλότητας ή κινητικότητας. Η νόσος αυτή δεν επιβαρύνεται από τη σύλληψη, τη μεταφορά ή τις συνθήκες στο σφαγείο και, επομένως, αποτελεί καλό δείκτη για την καλή διαβίωση των ζώων στην εκμετάλλευση. Τα 15 κράτη μέλη που συνδέουν τον εν λόγω δείκτη με στοχευμένη δράση μέσω της νομοθεσίας, μαζί με το ΗΒ και την Ισπανία όπου εφαρμόζονται τέτοιου είδους συστήματα χωρίς να επιβάλλονται από τη νομοθεσία, παράγουν το 80 % των πουλερικών στην ΕΕ τα οποία υπόκεινται σ' αυτόν τον έλεγχο.

Η Σουηδία, η Δανία, οι Κάτω Χώρες και το Ηνωμένο Βασίλειο χρησιμοποιούν τον δείκτη αυτόν στην πράξη για το μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, καθώς και το σύστημα βαθμολόγησης τριών βαθμίδων που χρησιμοποιήθηκε πρώτη φορά στη Σουηδία[12]. Τα έντεκα κράτη μέλη που δεν διαθέτουν τέτοιο σύστημα βαθμολόγησης το οποίο να συνδέεται με στοχευμένες δράσεις πραγματοποιούν, ωστόσο, επιθεωρήσεις μετά τη σφαγή, όπως απαιτείται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 854/2004[13], αλλά δεν κάνουν συστηματικά χρήση των εν λόγω δεδομένων για να ιεραρχήσουν τις επιθεωρήσεις των εκμεταλλεύσεων.

Η χρήση του ποσοστού δερματίτιδας των πελμάτων ως δείκτη έδωσε τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να αναπτύξουν αποτελεσματικά συστήματα ελέγχου για την καλή διαβίωση των

[12] "Management tools to reduce footpad dermatitis in broilers" (Εργαλεία διαχείρισης για τη μείωση της δερματίτιδας των πελμάτων στα κοτόπουλα κρεατοπαραγωγής), I. de Jong & J. van Harn, Aviagem, 2012

[13] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 854/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον καθορισμό ειδικών διατάξεων για την οργάνωση των επίσημων ελέγχων στα προϊόντα ζωικής προέλευσης που προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο (ΕΕ L 139 της 30.04.2004, σ. 206) όπως διορθώθηκε και αναδημοσιεύτηκε στην ΕΕ L 226 της 25.6.2004, σ. 83.

κοτόπουλων κρεατοπαραγωγής[14]. Μολονότι η βαθμολόγηση και τα επίπεδα ενεργοποίησης διαφέρουν μεταξύ των κρατών μελών, όλα παρέχουν οδηγίες για την αξιολόγηση μετά τη σφαγή, την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τα αποτελέσματα και την παρακολούθηση. Η καλή επικοινωνία και ο συντονισμός μεταξύ των αρχών που είναι αρμόδιες για το σφαγείο και εκείνων που είναι αρμόδιες για την εκμετάλλευση είναι αναγκαίοι, ώστε οι εκτροφείς με σταθερά υψηλή βαθμολογία να υποχρεώνονται να επιλύσουν το πρόβλημα. Αντίθετα, τα σταθερά χαμηλά ποσοστά δερματίτιδας των πελμάτων αποτελούν απόδειξη για την καλή επίδοση του εκτροφέα.

Η EFSA δημιούργησε ένα εναρμονισμένο σύστημα συλλογής δεδομένων και ένα υπόδειγμα για την υποβολή τους[15], όπως απαιτείται από το άρθρο 6 παράγραφος 2 της οδηγίας. Οι εμπειρογνώμονες των κρατών μελών στη διάρκεια του εργαστηρίου του 2017 ανέφεραν ότι παρά το γεγονός ότι η επιδημιολογική/δειγματοληπτική αυτή προσέγγιση έδωσε μια εικόνα σε εθνικό επίπεδο για τη δερματίτιδα των πελμάτων, δεν παρείχε ένα εργαλείο για την ιεράρχηση των ελέγχων σε μεμονωμένες εκμεταλλεύσεις σε συνεχή βάση. Οι εμπειρογνώμονες των κρατών μελών κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι, αν δεν έχουν ένα τέτοιο σύστημα στη διάθεσή τους, θα πρέπει να αναπτύξουν οδηγίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο τα δεδομένα από τα σφαγεία θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο των ελέγχων με βάση τον κίνδυνο.

Τα ποσοστά θνησιμότητας παρέχουν ένα βασικό μέσο μέτρησης της καλής διαβίωσης του σμήνους, αλλά η βαθμολόγηση συγκεκριμένων τύπων δερματίτιδας εξ επαφής μετά τη σφαγή, ιδίως της δερματίτιδας των πελμάτων, θεωρείται πλέον σε πολλά κράτη μέλη ως ο καλύτερος τρόπος για την αξιολόγηση του κινδύνου στις εκμεταλλεύσεις κοτόπουλων κρεατοπαραγωγής και την ιεράρχηση των εκμεταλλεύσεων για έρευνα και δράση. Η παρακολούθηση των επόμενων σμηνών μετά τη σφαγή μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την επιβεβαίωση της επίλυσης των βαθύτερων προβλημάτων.

Οι συνθήκες στα εκκολαπτήρια και/ή στα σμήνη γεννητόρων είναι συχνά ύποπτες για την αύξηση των ποσοστών θνησιμότητας κατά τη διάρκεια των πρώτων σταδίων της εκτροφής, αλλά στις εγκαταστάσεις αυτές δεν διενεργούνται έλεγχοι από τις αρχές επειδή σ' αυτές δεν εφαρμόζονται καθορισμένοι ειδικοί κανόνες για την καλή διαβίωση των ζώων.

[14] "Contribution of Meat Inspection to the surveillance of poultry health and welfare in the European Union" (Συμβολή της επιθεώρησης του κρέατος στην επιτήρηση της υγείας και της καλής διαβίωσης των πουλερικών στην Ευρωπαϊκή Ένωση), A. Huneau-Salaün, K. D. Stärk, A. Mateus, C. Lupo, A. Lindberg, S. Le Bouquin-Leneveu, Epidemiology & Infection, 2015, τομ. 143, τεύχος 11, σ. 2459-2472.

[15] "Technical assistance to the Commission (Article 31 of Regulation (EC) No 178/2002) for the preparation of a data collection system of welfare indicators in EU broilers' slaughterhouses" [Τεχνική βοήθεια στην Επιτροπή (άρθρο 31 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002) για τη δημιουργία ενός συστήματος συλλογής δεδομένων σχετικά με τους δείκτες καλής μεταχείρισης στα σφαγεία κοτόπουλων κρεατοπαραγωγής στην ΕΕ] http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.2903/j.efsa.2013.3299/pdf

5 ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΗ ΔΙΑΒΙΩΣΗ ΤΩΝ ΚΟΤΟΠΟΥΛΩΝ

Η EFSA στη γνωμοδότηση της[16] περιλαμβάνει κατάλογο των κυριότερων νόσων με συνέπειες στην καλή διαβίωση των κοτόπουλων κρεατοπαραγωγής, όπως είναι τα προβλήματα στα πόδια, η δερματίτιδα εξ επαφής, ο ασκίτης και το σύνδρομο αιφνίδιου θανάτου. Αναφέρει ότι τα προβλήματα αυτά επιτάθηκαν από την ισχυρή επιλογή για ταχύ ρυθμό ανάπτυξης και αύξηση της αποδοτικότητας της τροφής, αλλά και από τις περιβαλλοντικές συνθήκες. Η οδηγία επιδιώκει τη βελτίωση της διαβίωσης των κοτόπουλων μέσω της καλύτερης διαχείρισης και της βελτίωσης των περιβαλλοντικών συνθηκών, γι' αυτό και η γενετική επιλογή αποτέλεσε αντικείμενο μιας άλλης έκθεσης της Επιτροπής.

Η μελέτη του 2017 αναφέρει ότι δεν έχει γίνει ουσιαστική αξιολόγηση των επιπτώσεων της οδηγίας ούτε από τα κράτη μέλη ούτε από τον κλάδο παραγωγής. Οι έλεγχοι που διενήργησε η ΓΔ Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων σε συνδυασμό με το εργαστήριο του 2017 με τα κράτη μέλη αποτέλεσαν τη βάση για τα ακόλουθα συμπεράσματα σχετικά με τις επιπτώσεις της οδηγίας για την καλή διαβίωση των πτηνών.

Τα συστήματα παραγωγής σε γενικές γραμμές παραμένουν ίδια όπως και πριν από την έναρξη ισχύος της οδηγίας· οι νεοσσοί μιας ημέρας τοποθετούνται σε ορνιθώνα με δάπεδο το οποίο καλύπτεται από υλικά στρωμνής (π.χ. άχυρο, ροκανίδι, τύρφη ή χαρτί). Έχουν πραγματοποιηθεί βελτιώσεις στη στέγαση και στην ποιότητα του περιβάλλοντος, καθώς ορισμένα κράτη μέλη κατήργησαν σταδιακά παλαιότερα συστήματα στέγασης τα οποία δεν πληρούσαν την απαίτηση για διατήρηση της μέσης σχετικής υγρασίας στο εσωτερικό κάτω του 70 % επί 48 ώρες όταν η εξωτερική θερμοκρασία είναι χαμηλότερη από 10 °C. Αυτή η αδυναμία συμμόρφωσης με την εν λόγω απαίτηση διαπιστώθηκε ότι είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση των ποσοστών δερματίτιδας και,στη συνέχεια, η παρακολούθηση του δείκτη αυτού οδήγησε στη βελτίωση των συνθηκών στέγασης.

Κατά συνέπεια, συστηματικότερες βελτιώσεις έγιναν μάλλον λόγω της λήψης μέτρων για την αντιμετώπιση της δερματίτιδας των πελμάτων και όχι λόγω των τυχαίων επιθεωρήσεων στις εκμεταλλεύσεις. Μεταξύ των δράσεων για την αντιμετώπιση των υψηλών επιπέδων της δερματίτιδας εξ επαφής ήταν και η θανάτωση πτηνών σε νεαρότερη ηλικία, πριν από την εμφάνιση προβλημάτων κινητικότητας, αποτρέποντας έτσι την επιδείνωση των συνθηκών καλής διαβίωσης των πτηνών. Η κατάλληλη συντήρηση της στρωμνής καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του σμήνους συμβάλλει επίσης στη μείωση της εμφάνισης νόσων, όπως η κοκκιδίωση και η νεκρωτική εντερίτιδα, με αποτέλεσμα την καλύτερη υγεία των πτηνών.

Περαιτέρω έμμεσες ενδείξεις του οφέλους για την υγεία του σμήνους από τη λήψη αυτών των μέτρων προέκυψαν από άλλες εργασίες της ΓΔ Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης της Επιτροπής για τη μικροβιακή

[16] "Scientific Opinion on the influence of genetic parameters on the welfare and the resistance to stress of commercial broilers" (Επιστημονική γνώμη σχετικά με την επίδραση των γενετικών παραμέτρων στην καλή διαβίωση και στην ανθεκτικότητα στην καταπόνηση των εμπορικών κοτόπουλων κρεατοπαραγωγής) http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.2903/j.efsa.2010.1666/full

αντοχή[17]. Ειδικότερα, υπάρχουν στοιχεία που αποδεικνύουν ότι η ανάγκη χρήσης αντιμικροβιακών (εκτός των κοκκιδιοστατικών) για την αντιμετώπιση κοινών συμπτωμάτων έχει μειωθεί σε μεγάλο βαθμό, ή αποφεύγεται εντελώς, σ' εκείνα τα κράτη μέλη τα οποία αποδίδουν ιδιαίτερη προσοχή στα ζητήματα καλής διαβίωσης, υγείας και υγιεινής[18].

Η οδηγία έχει προσφέρει ένα καλό πλαίσιο για την εξασφάλιση της καλής διαβίωσης των κοτόπουλων κρεατοπαραγωγής και, παρά το γεγονός ότι η βαθμολόγηση των επιπέδων δερματίτιδας των πελμάτων δεν ορίζεται σε επίπεδο ΕΕ, η χρήση του εν λόγω δείκτη έχει ως αποτέλεσμα τη συστηματικότερη βελτίωση της καλής διαβίωσης των ζώων.

6 ΚΟΣΤΟΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

Στη μελέτη του 2017 αναφέρεται ότι, με βάση έρευνα που έγινε σε κράτη μέλη, το κόστος για την εφαρμογή της οδηγίας εκτιμήθηκε σε έξι κράτη μέλη και δεν ήταν συγκρίσιμο. Το καταγεγραμμένο ετήσιο και κατ' αποκοπή κόστος εφαρμογής αφορούσε το κόστος που επιφέρει στους εκτροφείς η τήρηση των αναλυτικών απαιτήσεων, το κόστος για τις αρχές όσον αφορά το επιπλέον προσωπικό και τον εξοπλισμό για τη μέτρηση των περιβαλλοντικών παραμέτρων, καθώς και το διοικητικό κόστος και το κόστος παραγωγής για τον κλάδο.

Η μελέτη του 2017 αναφέρει ότι, συνολικά, τα κράτη μέλη και ο κλάδος δεν θεωρούν ότι η εφαρμογή της οδηγίας συνεπάγεται σημαντικές οικονομικές επιπτώσεις. Τα μόνα κράτη μέλη που ανέφεραν σημαντικό οικονομικό κόστος ήταν το Ηνωμένο Βασίλειο και οι Κάτω Χώρες. Το Ηνωμένο Βασίλειο υπολογίζει το κόστος, βάσει της εκτίμησης επιπτώσεων πριν από την εφαρμογή της οδηγίας, σε 71,1 εκατ. EUR περίπου για το ετήσιο και το κατ' αποκοπή κόστος σε διάστημα οκτώ ετών. Το κύριο κόστος προέκυψε από την απόφαση του Ηνωμένου Βασιλείου να μην επιτρέψει στις εκμεταλλεύσεις να λειτουργήσουν με τις υψηλότερες πυκνότητες εκτροφής. Σύμφωνα με τη μελέτη του 2017, το κόστος αυτό επιβάρυνε μεν τον κλάδο, αλλά η προθυμία των καταναλωτών να πληρώσουν για προϊόντα με υψηλότερα πρότυπα καλής διαβίωσης των ζώων αντισταθμίζει το κόστος από την χαμηλότερη πυκνότητα εκτροφής και παραγωγής. Στις Κάτω Χώρες δεν πραγματοποιήθηκε εκτίμηση επιπτώσεων· ωστόσο, τόσο οι αρχές όσο και ο κλάδος θεωρούν ότι η εφαρμογή της οδηγίας επέφερε σημαντικό κόστος καθώς, πριν από την εφαρμογή της, η πυκνότητα εκτροφής κυμαινόταν από 45 kg/m² έως 50 kg/m² και η χαμηλότερη παραγωγή λόγω της χαμηλότερης πυκνότητας εκτροφής που εισήγαγε η οδηγία επέφερε κόστος το οποίο επιβάρυνε τον κλάδο. Οι Κάτω Χώρες εκτιμούν ότι το ετήσιο διοικητικό κόστος και το κόστος παραγωγής για τον κλάδο ανέρχεται σε 2,7 εκατ. EUR, χωρίς να περιλαμβάνεται η απώλεια εισοδήματος από τη μείωση της πυκνότητας εκτροφής με σκοπό τη συμμόρφωση με την οδηγία. Σε άλλα κράτη μέλη το κόστος από την εφαρμογή της οδηγίας κυμάνθηκε από αμελητέα ποσά έως 6 εκατ. EUR ετησίως για τους εκτροφείς στη Φινλανδία.

Η παρακολούθηση δεικτών στο σφαγείο κρίθηκε ως κόστος τόσο για το προσωπικό του σφαγείου όσο και για τον χρόνο του επίσημου κτηνιάτρου (π.χ. η Τσεχική Δημοκρατία

[17] https://ec.europa.eu/health/amr/sites/amr/files/amr_action_plan_2017_en.pdf
[18] http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/overview_reports/details.cfm?rep_id=121

υπολογίζει το κόστος σε 1,3 εκατ. EUR περίπου για την διενέργεια των ελέγχων στα σφαγεία).

Η εκτροφή κοτόπουλων κρεατοπαραγωγής είναι μεγάλος και αναπτυσσόμενος τομέας της αγροτικής οικονομίας στην ΕΕ ο οποίος προσφέρει σημαντικό αριθμό θέσεων εργασίας. Οι εισαγωγές και οι εξαγωγές ισοσταθμίζονται σε μεγάλο βαθμό και δεν έχει υπάρξει σημαντικό κόστος από την εφαρμογή της οδηγίας. Η ανταγωνιστικότητα του τομέα στα διάφορα κράτη μέλη δεν έχει επηρεαστεί αρνητικά από τη λειτουργία των εκμεταλλεύσεων με χαμηλότερη πυκνότητα εκτροφής.

7 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η εκτροφή κοτόπουλων κρεατοπαραγωγής είναι σημαντικός τομέας της αγροτικής οικονομίας στην ΕΕ και, σύμφωνα με τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν για τη μελέτη του 2017, δεν έχει υπάρξει σοβαρό κόστος από την εφαρμογή της οδηγίας. Η οδηγία προσέφερε ένα πλαίσιο χάρη στο οποίο τα κράτη μέλη βελτίωσαν τη διαχείριση και τη στέγαση για τα κοτόπουλα κρεατοπαραγωγής με θετικό αντίκτυπο στην υγεία και στην καλή διαβίωση των πτηνών.

Οι έλεγχοι για την παρακολούθηση της δερματίτιδας των πελμάτων αποδεικνύουν με τον καλύτερο τρόπο ότι οι συνθήκες καλής διαβίωσης των ζώων βελτιώθηκαν. Οι εν λόγω έλεγχοι είναι ο αποδοτικότερος και αποτελεσματικότερος τρόπος για την ιεράρχηση των ερευνών στις εκμεταλλεύσεις. Επίσης, τόσο οι αρχές όσο και οι εκτροφείς έχουν τη δυνατότητα μέτρησης της προόδου και τήρησης των προτύπων με βάση τα πραγματικά αποτελέσματα για την καλή διαβίωση των ζώων μέσω της βαθμολόγησης των επιπέδων της δερματίτιδας των πελμάτων.

Τα κράτη μέλη γνωρίζουν τα στάδια που απαιτούνται για την εφαρμογή συστημάτων παρακολούθησης της δερματίτιδας των πελμάτων και τα δύο τρίτα από αυτά έχουν ήδη καθιερώσει τέτοιου είδους συστήματα.

Η τυχαία επιθεώρηση εκμεταλλεύσεων εξακολουθεί να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στο πλαίσιο οποιουδήποτε συστήματος ελέγχου, ιδίως για τον έλεγχο της πυκνότητας εκτροφής και της καταλληλότητας των πόρων διαχείρισης, στέγασης και άλλων.

Κάθε κράτος μέλος εφαρμόζει διαφορετικά ανώτατα όρια πυκνότητας εκτροφής και οι πιθανές αρνητικές επιπτώσεις της υψηλής πυκνότητας μετριάζονται από την εφαρμογή υψηλότερων απαιτήσεων και την παρακολούθηση για την οποία ως δείκτης χρησιμοποιούνται τα σωρευτικά ποσοστά ημερήσιας θνησιμότητας. Τα υψηλά ποσοστά θνησιμότητας συχνά αποδίδονται στις συνθήκες που επικρατούν στα εκκολαπτήρια και/ή στα σμήνη γεννητόρων, αλλά δεν υπάρχουν γνωστές ενέργειες των αρχών για τη διερεύνηση των υπονοιών αυτών. Η σωστή αξιολόγηση των πιο τεχνικών απαιτήσεων, όπως ο εξαερισμός που επηρεάζει την καλή διαβίωση των κοτόπουλων, αποτελεί επίσης πρόκληση για τις αρχές.

Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να συνεργάζεται με τα κράτη μέλη για τη διάδοση παραδειγμάτων καλής πρακτικής όσον αφορά τους ελέγχους, καθώς και τόσο με τα κράτη μέλη όσο και με τον κλάδο για θέματα καθοδήγησης στη διαχείριση εκμεταλλεύσεων.